

Spring Programme 2005

Forsiden:
Cowboys i Texas.
Foto: David Stoecklein/
CORBIS.

Wednesday April 13th, 14.30 – 16.30, Dalgas Have 1V.044:

The United States in the World, research seminar on the shaping of American foreign policy since 1945, with Professor Bruce Kucklick (University of Pennsylvania) and Professor Gary B. Ostrower (Alfred University).

Thursday April 14th, 11.40, Dalgas Have 1V.071:

Jens Lohmann (freelance journalist): Mexikansk humor (in Danish).

Wednesday April 20th, 12.35, Dalgas Have 2Ø.074:

Tom Buk-Swienty (US correspondent at Weekendavisen): The Life of a Danish Journalist in America.

Thursday May 19th, 10 – 19, Dalgas Have SV-089:

Utopia, Memory and Globalization - political and cultural perspectives on Latin America. Seminar.

Friday June 3rd:

Seminar with David Blankenhorn (President of the Institute for American Values) on Marriage, the Family and Moral Values in Denmark and the USA.

Thursday/Friday September 22nd/23rd:

Popularizing the Americas: Music, Media and Movies. Conference.

More information on the Center website: <http://frontpage.cbs.dk/americas>

CENTER FOR AMERIKANSKE STUDIER

CENTER FOR THE STUDY OF THE AMERICAS

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL

DALGAS HAVE 15

DK-2000 FREDERIKSBERG

[HTTP://FRONTPAGE.CBS.DK/AMERICAS](http://frontpage.cbs.dk/americas)

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

CENTERLEDER NIELS BJERRE-POULSEN

KONTAKTPERSON PÅ CSA:

MERETE BORCH TLF.: 38153389

MAIL: MB.ENG@CBS.DK

ALLE RETTIGHEDER, HERUNDER

UNDERLIGGENDE RETTIGHEDER,

FORBEHOLDES.

UDGIVET I APRIL 2005

Copenhagen
Business School
HANDELSHØJSKOLEN

Copenhagen
Business School
HANDELSHØJSKOLEN

CENTER FOR THE STUDY OF

The Americas

NEWSLETTER 1·05

Indhold

Niels Bjerre-Poulsen er lektor på Institut for Engelsk og leder af Center for the Study of the Americas. Han har en Ph.D.-grad i amerikansk historie fra University of California, Santa Barbara, og beskæftiger sig i sin forskning især med politisk kultur i USA. Han arbejder i øjeblikket på en bog om det amerikanske præsidentembede, og er desuden medforfatter til en bog om Bush-regeringen, som udkommer i løbet af foråret.

Niels Bjerre-Poulsen:
"Et Samlingspunkt for Amerikanske Studier" 2

Marie Mønsted:
"The CBS Center for Study of the Americas - fordi det er nødvendigt" 3

Jan Gustafsson:
"Latinamerika – Det Glemte Kontinent?" 4

Eric Guthey:
"CEO Portraits and the Visual Construction of Business Leadership" 6

Vanessa Saenz Prytz:
"Brasiliens Rolle i Internationale Frihandelsforhandlinger" 8

Edward Ashbee:
"Focus on Study Programmes: Economies and Markets of the Americas" 10

Om Center for the Study of the Americas 11

Kommende arrangementer 12

Et Samlingspunkt for Amerikanske Studier

Betegnelsen "amerikanske studier" bruges ofte synonymt med studier af USA og (nord)amerikansk kultur. På Center for Amerikanske Studier beskæftiger vi os i høj grad med USA, men ikke kun. Vores engelske navn, Center for the Study of the Americas, rammer mere præcist end det danske navn, hvad vi beskæftiger os med. Vi forsker i sociale, økonomiske, politiske og kulturelle forhold på de amerikanske kontinenter - eller i den vestlige hemisfære om man vil.

Center for Amerikanske Studier blev etableret i foråret 2004 for at samle og styrke forskningen og undervisningen i amerikanske studier på CBS Handelshøjskolen. Siden har vi blandt andet arrangeret foredrag, seminarer og konferencer, og har i den forbindelse kunnet præsentere en række førende forskere indenfor amerikansk politik og samfundsforhold. Interessen har været over al forventning.

Det amerikanske præsidentvalg tiltrak sig gennem det meste af året en opmærksomhed, der medvirkede til, at vi havde fulde huse til en to-dages konference, samt til hele tre efterfølgende seminarer. To af disse arrangerede vi i samarbejde med den amerikanske ambassade, den tredje i samarbejde med den amerikanske tv-station CNN.

Vi vil også fremover præsentere spændende foredragsholdere og debattører (programmet for den kom-

mende tid er at finde på bagsiden af denne publikation), men vil samtidig udvide feltet af tiltag. Dette newsletter er et af dem. Vi har her valgt at lade nogle af centrets medarbejdere skrive kort om nogle af de emneområder, de beskæftiger sig med i deres forskning, og Edward Ashbee giver i sin artikel et indblik i noget af den spændende undervisning på vores BA i amerikanske studier.

Vi håber, at dette første nummer af the Americas Newsletter kan være med til at styrke vores dialog med danske virksomheder, der har en interesse i "the Americas" - USA, Canada og Latinamerika. Dels fordi vi gerne vil lære af deres erfaringer, dels fordi vi tror på, at vi også har noget at tilbyde. Alle er hermed indbudt til at deltage i vores kommende arrangementer, og til at kontakte os. Vores målsætning er klar: vi vil gerne være et dansk samlingspunkt for amerikanske studier.

Niels Bjerre-Poulsen,
Lektor, Ph.D.
Centerleder

The CBS Center for the Study of the Americas – fordi det er nødvendigt

Når man laver en google search på "Study of the Americas" for at få en ide om, hvad der sker på området, så er der 1.800.000 muligheder – men ud af dem er det forholdsvis nye center på CBS, Handelshøjskolen nævnt som nummer 5! Selv om nogle nok vil hævde det tilfældige i dette, så er det jo alligevel ikke så ringe, at vi nu også kan være med her!

American Studies har vi haft længe i Danmark og det er et fagområde, der synes at styrkes i disse år: Der kommer unge, nye forskere til, der udgives bøger, der afholdes konferencer og det er tydeligt, at der er gode faglige relationer til kollegaer ikke bare i USA, som forventeligt, men bestemt også til kollegaer fra andre dele af verden. Skulle nogen betvivle berettigelsen af disse centre, så se blot på hvor eksperterne hentes fra, når mediernes i Danmark har brug for kommentarer til bl.a. præsidentvalg eller andre politiske og økonomiske analyser i forhold til USA.

Der er American Studies centre på flere af de danske universiteter, men nu kommer CBS så med et helt nyt tiltag, der griber fat i længdeaksen USA og Latinamerika - "Study of the Americas". Det er modigt, det er flot og det må i forhold til erhvervslivet kunne give nogle forklaringsrammer og livsnødvendige dimensioner, der gør det muligt at agere i disse lande.

Med USA's rolle som hyper-power i verden er det naturligvis nødvendigt at forholde sig til dette lands økonomi, kultur og politik – den indvirkning amerikansk kultur og verdensforståelse har på verden kan vel dårlig overvurderes, og tvivler man på det så følg med i debatten: Noget der i den grad kan bringe had og kærlighed ind i argumenterne besidder stor vigtighed. For lige at nævne et par eksempler: "kulturel dominans", "kulturel imperialism", "globalisering lig med amerikanisering", "multinationale selskaber sætter den politiske dagsorden" eller "amerikansk indflydelses demokratiserende effekt", "Amerikas "world wide" politirolle som fredsskaber og garant for demokrati"... ja, rækken er lang. Alle har en mening om USA, til tider vældig automatisk og stereotyp uden den store baggrundsviden, sommetider overvældende positiv og sommetider lidt naiv. Vi har meget brug for kvalificeret viden og seriøse analyser.

Men det er endnu bedre, at vi nu har et center, der ikke bare vil studere Supermagten selv, men supermagten og dens naboer, deres relationer – økonomiske, politiske og kulturelle. Det vil styrke vores forståelse af USA og amerikansk ageren, men det vil også betyde udvidet forståelse af de enkelte mellem- og sydamerikanske lande. Indsættelse i denne kontekst vil også gøre det nemmere at begå sig i disse lande, f.eks i forretningsøjemed.

Det er helt nødvendigt og rigtigt, at Danmark nu har et center, hvor forskere og eksperter kan mødes og skabe sammenhænge til udvidelse af vores forståelse af dette vigtige kontinent. Så tillykke til CBS for dette initiativ, tillykke til os alle, for at vi nu får mulighed for mere kvalificeret viden om USA og dets nabolande. Det bliver spændende at følge centret og det store håb for dets fremtidige virke må være, at det bliver et sted hvor det, som så mange andre steder på CBS, er muligt at krydse faggrænser og udveksle viden i nye sammenhænge, der kan garantere kreativiteten og betyde gensidig befrugtning af forsknings- og undervisningsmiljøet til gavn for erhvervsliv og samfund.

Marie Mønsted er direktør ved Danmark-Amerika Fondet & Fulbright Kommissionen, og medlem af Center for the Study of the Americas advisory board.

Latinamerika - det glemte kontinent?

Latinamerika omtales ofte som 'det glemte kontinent,' og det gælder også i Danmark: Latinamerika optager en meget lille plads i de danske medier, ligesom dansk kulturliv og ikke mindst erhvervslivet viser meget begrænset interesse for denne del af verden og dens 500 millioner indbyggere. Ser man på mediernes, kan man hurtigt konstatere to ting. For det første at mængden af stof om Latinamerika er yderst begrænset, og for det andet at der synes at være begrænsede muligheder for, hvad der kan siges om dette kontinent. Politisk og social uro, økonomiske vanskeligheder, korrupsion, fattigdom og narko er blandt de hyppigste emner. Ser vi på undervisningsmaterialer til f.eks. gymnasieskolen vil sådanne emner også dominere sammen med for eksempel kvindeundertrykkelse, gadebørn eller materiale om undertrykkelsen af oprindelige folkeslag. En undersøgelse gennemført blandt ca. 100 studerende på Handelshøjskolen i slutningen af 1990'erne pegede på et generelt billede af Latin-

Jan Gustafsson er lektor på Institut for Fransk, Italiensk, Russisk, Spansk og Tysk. Han har en Ph.D.-grad i latinamerikanske forhold fra CBS, og beskæftiger sig i sin forskning især med kulturer og identiteter i Latinamerika. Blandt de forskningsprojekter han er involveret i, fokuserer ét på erhvervsrelationer mellem Danmark og Latinamerika.

amerika som værende 'fattigt,' 'underudviklet' og præget af voldsomme problemer. Samtidig viste hovedparten af respondenterne en meget begrænset viden om latinamerikansk kultur, geografi og økonomi.

Spørgsmålet er ikke om de pågældende billeder er sande eller falske, men snarere om det generelle billede af Latinamerika er så begrænset og ensidigt, at der vanskeligt bliver plads til mere nuancerede forestillinger om dette enorme og enormt varierede kontinent. Og fokus på fattigdom og sociale og politiske problemer bidrager til, at erhvervsperspektivet for mange bliver begrænset til bistandsproblematikken.

LATINAMERIKA – OVERSETE MULIGHEDER?

Det er et faktum, at dansk erhvervsliv traditionelt har vist meget lille interesse for Latinamerika. Det er typisk de store, internationalt orienterede virksomheder der er til stede her, som de er det i det meste af verden. Relativt få virksomheder har vist særlig interesse for regionen. Et eksempel er Christian Hansen med sine omfattende aktiviteter i Argentina og Brasilien. Ligeledes har enkelte små og mindre virksomheder satset på markeder i Latinamerika. Sammenligner man med andre verdensdele, fremgår det klart, at Latinamerika er et overset kontinent. Danske virksomheder har langt mere omfattende interesser i Asien, og deres aktiviteter i Afrika – der er et væsentligt mindre marked end Latinamerika – er lige så omfattende som i Latinamerika. En del af forklaringen ligger givetvis i de førnævnte typiske danske forestillinger om Latinamerika. Selv om man kan gennemskue deres begrænsninger, betyder de ofte, at mange erhvervsledere slet ikke overvejer muligheden af etablering i Latinamerika. En anden

Veracruz, Mexico.
Foto: Jan Gustafsson.

del af forklaringen er de umiddelbare problemer, danske virksomheder ser i forhold til at etablere sig i Latinamerika: sproglige, juridiske og kulturelle problemer eller manglende sikkerhed. Men disse behøver ikke at være større end på en række andre markeder. Den manglende opmærksomhed på Latinamerika bidrager til, at man ikke ser de muligheder, regionen faktisk byder på. Eksempelvis er Latinamerikas største land, Brasilien, verdens 15. største økonomi og den 7. største forbrugsnation. Samtidig regnes landet for et af verdens vigtigste "emergent markets". Med sine knap 200 millioner indbyggere og en stor og købedygtig middel- og overklasse udgør dette land et væsentligt større marked end hovedparten af de vesteuropæiske lande. Noget lignende kan siges om et land som Mexico. Mexico har ca. 100 millioner indbyggere og en købedygtig overklasse på størrelse med Tysklands. Men også en række mellemstore og mindre latinamerikanske lande byder på interessante muligheder. Et attraktivt eksempel er den chilenske 'jaguarøkonomi.' Der er fortsat lande med store økonomiske vanskeligheder, men tendensen lige nu er, at udviklingen

vender. I den forbindelse er det også værd at nævne, at regionen som helhed har positiv vækst og ses som voksende markeder.

Man kan indvende, at den latinamerikanske middel- og overklasse ofte har været forbrugsmæssigt og kulturelt orienteret i retning af USA (og til dels Japan). Men det er en sandhed med modifikationer. Politisk og kulturelt ser mange latinamerikanere med voksende skepsis på USA, og i mange forbrugerkulturer forbindes europæiske produkter med et positivt image af kvalitet og eksklusivitet. Mange vil være rede til at betale mere for et europæisk produkt. Det peger i retning af store muligheder for en lang række danske produkter med vægt på kvalitet og design inden for forskellige brancher.

LATINAMERIKA - FORSKELLIGHEDER OG DYNAMIK

Som ovenfor nævnt er der en tendens til at se Latinamerika for unuanceret og uden øje for forskelligheder. På den ene side er det sandt, at der er en række fælles træk, hvor det spanske sprog er et af de vigtigste (med Brasilien som undtagelse). På den anden side er der inden for regionen enorme kulturelle, politiske og sociale forskelle.

Kendskab til kultur, herunder sprog, er vigtigt hvis man ønsker at etablere sig på et marked. Men det betyder ikke, at man nødvendigvis skal være perfekt til spansk. Et voksende antal latinamerikanere behersker engelsk. Det lønner sig at være opmærksom på træk af latinamerikansk virksomhedskultur, kommunikationsstil og andet. Ligeledes på forskelligheder landene imellem såvel som inden for de enkelte nationer.

Endvidere er det vigtigt at være opmærksom på igangværende økonomiske, kulturelle og politiske processer, da de i høj grad er bestemmende for forbrugsmønstre og økonomiske muligheder. En sådan viden kan hjælpe til at tænke ud over de vante baner. Hvem tænker således på USA som et latinamerikansk eller spansk-talende land? Ifølge den seneste folketælling bor der 35-40 millioner 'Latinos' eller 'Hispanics' i USA, og en stor del af disse holder fast i det spanske sprog og deres latinamerikanske kultur som en del af deres identitet. I nogle stater er spansk lige så vigtigt et sprog som engelsk. Også i medieverdenen er græn-

serne mellem USA og de latinamerikanske lande i opløsning. Millioner af mennesker ser latinamerikansk tv i USA, og spansksprogede programmer fra Miami eller Californien sendes overalt på den vestlige halvkugle. Spansk er et konstant voksende sprog på internettet. En by som Miami er ikke blot eksilcubanernes hovedstad, men også et vigtigt finanscentrum og bliver af nogle betegnet som Latinamerikas økonomiske hovedstad.

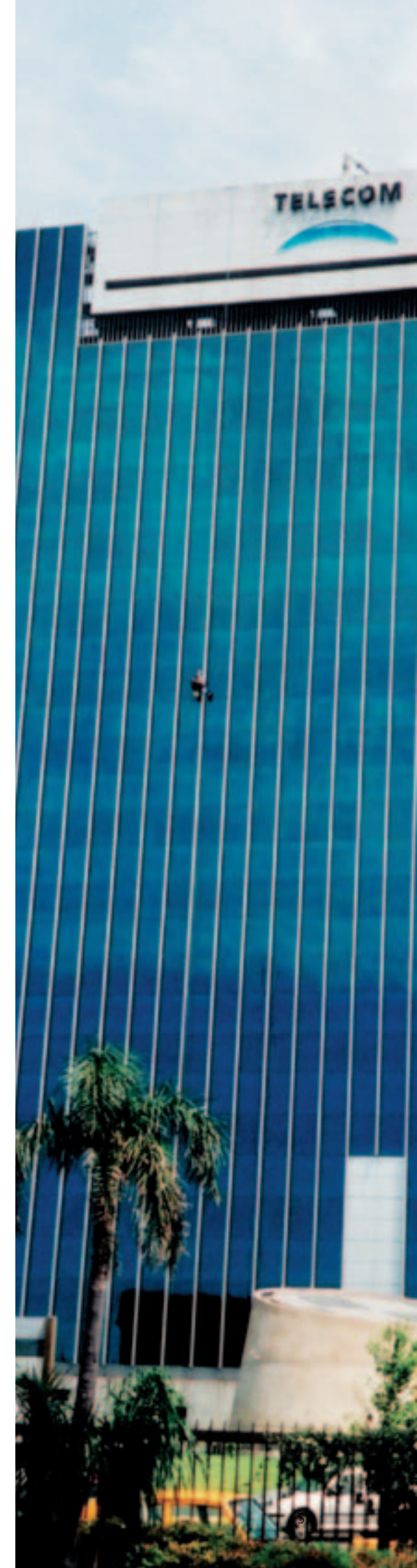
I Europa er det åbenlyst at pege på Spanien som 'gateway' til Latinamerika grundet landets traditionelle kulturelle, politiske og økonomiske relationer til regionen. Meget tyder på at den nuværende regering ledet af José Rodríguez Zapatero ønsker at understrege denne rolle yderligere, så Spanien i fremtiden kan tænkes at arbejde endnu mere aktivt på at udbygge kontakterne mellem EU og Latinamerika. Allerede nu har EU frihandelsaftaler med Mexico og Chile, der gør det væsentligt lettere at etablere sig på disse markeder. Fremtiden vil sandsynligvis bringe flere aftaler af denne art, for eksempel med det Sydamerikanske Fællesmarked, Mercosur (Brasilien, Argentina, Uruguay og Paraguay).

KONKLUSION: ET POTENTIALE DER KRÆVER INDSATS

Det står klart at Latinamerika ikke er et marked, man får forærende. Det kræver en indsats og de virksomheder, der er interesseret i at etablere sig, vil sandsynligvis få brug for at søge ekspertise inden for juridiske spørgsmål, vurdering af risici, markedsforhold o.l. I nogle tilfælde kan man også have glæde af assistance på det sproglige og kulturelle område.

De her nævnte problemstillinger og mange flere blev behandlet på en konference i Dansk Industri den 15. marts i år, hvor også repræsentanter for Center for the Study of the Americas deltog. Under titlen "Latinamerika – et undervurderet marked" diskuteredes mulighederne for dansk erhvervsliv. Og konklusionen var, at her er et marked i stærk vækst med et stort potentiale, men også at danske virksomheder skal vise større interesse, vilje og handlekraft, hvis de vil udnytte det.

Vinduespudder i Buenos Aires.
Foto: Jan Gustafsson.

CEO Portraits and the Visual Construction of Business Leadership

Eric Guthey er lektor på Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse. Han har en Ph.D.-grad i amerikanske studier fra Emory University, og fokuserer i sin forskning blandt andet på ledelsesformer og erhvervslivets rolle i skabelsen af amerikansk kultur og identitet. Eric arbejder i øjeblikket på en bog med titlen *Ted Turner Incorporated: The Cultural Politics of Business Biography*.

The March 7, 2005 cover of *Newsweek* magazine presented a very large photograph of long-time business celebrity, newly minted billionaire and erstwhile prison inmate Martha Stewart laughing as she emerged from behind a set of golden curtains back into the proverbial limelight. The headline announced "Martha's Last Laugh: After Prison She's Thinner, Wealthier, and Ready for Prime Time." But the reason she looked thinner in this particular photograph was that in the absence of the real Stewart (she was still in jail, after all), *Newsweek* had pasted an old picture of her head on someone else's body.

Newsweek cover with Martha Stewart – sort of...
Foto: PRNewsFoto.

The "photo illustration" touched off a minor uproar over media truthfulness and journalistic ethics, but no one paused to ask the more fundamental question: why are photographs of business celebrities so important that news organizations are even willing to fake them? In a research project I have undertaken with Brad Jackson, from the Victoria University in Wellington, New Zealand, we explore the significance of CEO photographs and top executive portraits, and we seek to explain how and why they function as a significant site for the social and visual construction of corporate and executive image and identity.

We live in a society saturated with photographic images. Most of these are produced and disseminated by commercial organisations, and many seek to convey a visual impression of these same organisations. But if you think about it, no one has ever "seen" a business organisation or corporation - it's quite impossible, actually. This poses a problem because presence and visibility very often function as the prerequisites for trust and legitimacy. Without a familiar and visible presence, corporations can appear large, invisible, bureaucratic, and even rather menacing.

We argue that the quest for corporate visibility and legitimacy helps explain the proliferation of photographs of top management figures, who represent their organisations not just in a managerial sense, but also in an iconic one. A Google image search conducted on March 15, 2005 produced over 253,000 images in response to the acronym 'CEO' - "chief executive officer" yielded another 31,000. These photos, like the top executives they depict, come in several familiar shapes and sizes - from the elaborately staged publicity

stills of businessman heroes (and a few heroines) that dominate annual reports, web sites, and glossy business magazines, to the less flattering, candid photos of indicted CEOs in handcuffs that punctuate headlines about corporate scandal; from the grip-and-grin snapshots that litter newsletters and press releases, to the idiosyncratic photographic portraits produced by recognized artists that sometimes hang in museums and galleries.

These kinds of photographs now appear so commonplace that they have become hidden in plain sight, so that no one stops to think much about what they mean or about what kind of effect they may have on the people who see so many of them every day. This problem is compounded by the extent to which the photographic portrait itself has gained acceptance as a natural and accurate means of representing identity. For this reason we started this project by focusing on the work of a photographer whose work calls some of the accepted conventions of portrait photography into question. In an article forthcoming in the June 2005 issue of *The Journal of Management Studies*, we analyze several photographs produced by Danish photographer Per Morten Abrahamsen. Abrahamsen's portraits have appeared prominently on the cover of *Børsens* (now *Berlingske Nyhedsmagasinet*) for years. They are also critically acclaimed enough to appear in museums, galleries and published catalogues of his work. The striking style of Abrahamsen's portraits of prominent Danish businessmen - as well as their exhibition alongside his arresting photos of authors, artists, celebrities and models in various outlandish poses and stages of undress - draws attention to the dynamics at play in other types of CEO portraits. Such por-

traits may appear to project the kind of authentic presence and visibility so many companies consider vital. But many individual photographs - together with the staggering volume of executive portraiture taken as a whole - foreground the ambiguous and constructed nature of both CEO identity and photographic representation. This makes the visual construction of corporate authenticity and legitimacy even more difficult. We call this phenomenon the *authenticity paradox*.

Although we started this research with a study of a Danish photographer, it is still very much an American Studies project. The vast majority of high profile business celebrities - like Martha Stewart or Bill Gates - are very quintessentially American, and there seems to be an American style of CEO photography as evidenced by portraits in magazines like *Business Week*, *Time*, *Fortune*, *Forbes* and *Newsweek*. The methods we use also owe a lot to American Studies. Part of our goal with this project is to open up management studies, which traditionally views itself as a "science," to a variety of ideas and techniques drawn from art history, photography criticism, and cultural analysis. Our ultimate goal is to mount a museum exhibition of CEO portraits that can raise some penetrating questions about the nature and function of CEO and corporate identity in a broader social context. The beauty of the project is that if you get bored with all the heady academic terms we use to perform our visual and cultural analysis, at least you can enjoy yourself by looking at the pictures....

Hans Edvard Nørregård-Nielsen.
Foto: Per Morten Abrahamsen.

Brasiliens rolle i internationale frihandelsforhandlinger

På trods af at Brasiliens deltagelse i den internationale handel i dag kun udgør omkring 1% af den samlede verdenshandel, markerer Brasilien sig i disse år som en stadig vigtigere spiller i international handelspolitik. I denne artikel peges der på et par af de faktorer der forklarer Brasiliens stigende synlighed og vægt i internationale handelsforhandlinger.

HVILKE FORHANDLINGER DELTAGER BRASILIEN I?

På det multilaterale niveau er Brasilien et af de toneangivende lande i WTOs igangværende Doha-forhandlinger. Siden det ved WTOs møde i Cancun i september 2003 tog initiativ til at danne G-20, en alliance af landbrugs-eksporterende mellemkomstlande, har

det tilhørt inderkredsen af lande der forsøger at få gang i forhandlingerne efter sammenbruddet i Mexico. Efter GATTs Uruguay-Runde (1986-1994) og landets unilaterale liberalisering i starten af 1990'erne har landets politik bevæget sig fra udelukkende at forsvare protektionistiske interesser til også at promovere liberaliserende interesser, primært med henblik på at opnå øget markedsadgang for Brasiliens landbrugsprodukter. Brasilien er derudover en ivrig bruger af WTOs tvistbilæggelses-system – både som anklager og anklaget – og har for nylig vundet afgørende sejre mod USA og EU i sager vedrørende landbrugs-subsidier.

På det regionale niveau er landet også udslagsgivende både i de inter-regionale forhandlinger mellem EU og Mercosur (det sydamerikanske fællesmarked der består af Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay) og i de intra-regionale forhandlinger mellem 34 ud af de 35 lande i den vestlige hemisfære (Free Trade Area of the Americas), der dog begge har stået stille siden 2004.

På det bilaterale plan har Brasilien, ligeledes indenfor rammerne af Mercosur, i disse år øget fokus på etableringen af associeringsaftaler mellem Mercosur på den ene side og individuelle lande eller andre handelsblokke i Latinamerika. I slutningen af 2004 blev det Sydamerikanske Fællesskab af Nationer – i realiteten en aftale mellem Mercosur og Andes-landenes fællesmarked - etableret efter 10 års forhandlinger. Omtrent samtidig indgik Mercosur for første gang handelsliberaliserings-aftaler med partnere udenfor Latinamerika, nemlig Indien og Toldunionen for det Sydlige Afrika, SACU. Forhandlinger er derudover undervejs med en lang række andre lav- og mellemkomstlande i Afrika, Asien og Mellemøsten. Selvom disse syd-syd-aftaler med lande og blokke både indenfor og udenfor regionen hver for sig er begrænsede både i om-

fang og dybde, er de udtryk for en ny kurs, der dels har til hensigt at konsolidere og styrke Brasiliens diversificerede udenrigshandel – for så vidt angår eksportsammensætning og handelspartnere, dels at opbygge økonomisk funderede strategiske alliancer, blandt andet med henblik på at øge landets forhandlingsstyrke i de mere komplicerede nord-syd-frihandelsforhandlinger i WTO-, FTAA- og EU-Mercosur-regi.

HVAD GIVER BRASILIEN VÆGT OG INDFLYDELSE?

Nogle vil mene, at Brasiliens stigende udenrigs- og handelspolitiske ambitioner ikke står mål med landets politiske og socio-økonomiske position i det internationale system. Men kigger man nærmere på landet, er det ikke svært at forstå, hvorfor det er en attraktiv destination for eksportører og investorer.

Brasilien er et land af kontinentale dimensioner – det femtestørste i verden både i omfang og antal indbyggere – og verdens syvendestørste forbrugnation¹. Brasilien er verdens tredje største landbrugseksportør, kun overgået af USA og EU, men er indenfor nogle produkter både verdens største producent og eksportør. Det gælder eksempelvis kaffe, sukker og appelsinjuice. Landbrugseksportens vækstrate mellem 1990 og 2003 (6,3%) overgik både USAs og EUs (på hhv. 2% og 2,7%)² og vækstpotentialer er højt i Brasilien på grund af forekomsten af store, uopdyrkede landarealer samt en højtudviklet og højteknologisk landbrugsindustri.

Indenfor industrien, som udgør ca. 60% af Brasiliens samlede eksport, er landet også internationalt konkurrencedygtigt på en række områder, fx indenfor tekstil og fly-produktion, mens det på en række andre områder næppe vil kunne klare sig i en fuldstændig åben konkurrence.

Samhandlen med EU, efterfulgt af USA, udgør den største del af Brasiliens udenrigshandel, men det er værd at bemærke at eksporten fra Brasilien til Kina er femdoblet mellem 2000 og 2003, hvor den udgjorde omkring 6% af Brasiliens samlede eksport³.

Brasilien var derudover i 2004 den største aftager af FDI i Latinamerika⁴, i skarp konkurrence med Mexico, med USA som hovedinvestor, efterfulgt af Spanien⁵. I denne sammenhæng er det også interessant at betragte udviklingen i de gensidige investeringer mellem Brasilien og Kina over de seneste år, hvor Brasilien i 2004 modtog nogle af Kinas største investeringer i jern- og stålindustrien. Samtidigt konkurrerer de to lande med hinanden om at tiltrække FDI fra andre lande.

Analytikerne hos Goldman Sachs spåede endvidere i slutningen af 2003, at Brasilien, sammen med Indien, Kina og Rusland, såfremt en række reformbetingelser opfyldes, vil være en vigtig vækst-, efterspørgsels- og forbrugsmotor for verdensøkonomien indenfor en overskuelig fremtid⁶.

ER BRASILIEN EN SKRÆMMENDE KONKURRENT?

Lige såvel som Brasilien er et attraktivt marked, betragter mange lande

det også som en skræmmende konkurrent indenfor specifikke sektorer. I EU og USA frygter landbrugsproducenterne for konsekvenserne af en eventuel liberalisering af landbrugs-handlen, både på hjemmefronten og på eksportmarkeder hvor de konkurrerer med Brasiliens produkter. En række lavindkomst-lande er på den anden side bekymrede for, at de særtaftaler der i dag garanterer dem adgang til de europæiske og nordamerikanske markeder – uden at der hermed tages stilling til den dybere retfærdighed i disse systemer - kommer i fare og at de derved kommer til at stå med fuldstændig tomme hænder hvis landbrugshandlen bliver frigivet.

Efter Brasiliens overgang til demokrati i 1985 og den liberaliseringsproces der i starten af 1990'erne åbnede landets økonomi er landets troværdighed og aktivisme i international politik og handelspolitik øget betragteligt. Dette skyldes ikke mindst præsident Fernando Henrique Cardoso (1995-2002) og præsident Luís Ignacio Lula de Silvas (2003-) præsidentielle diplomati og personlige visioner samt et stærkt diplomatisk korps. Udfordringen over de næste år bliver at realisere landets potentiale, hvilket på det hjemlige plan blandt andet kræver at den øge-

de indsats for at reducere de store sociale uligheder bærer frugt. På det internationale plan kræver det, udover velvilje fra USA og EU, at Brasilien konsoliderer og styrker sine alliancer. Det kan blandt andet ske ved at landet i stigende grad tilbyder sine alliance-partnere i og udenfor Latinamerika noget til gengæld for sammenholdet, fx i form af investeringer og anden form for (handels)støtte fra Brasilien til de fattigste lande. Spørgsmålet er, om Brasilien kan løfte en sådan udfordring.

¹ State of the World 2004, World Watch Institute, Washington.

² Ifølge oplysninger fra FAO bearbejdet af Institute for International Trade Negotiations (Icône), São Paulo, Brasilien, <http://www.iconebrasil.org.br>

³ Financial Times, 16. December 2004 og Valor Econômico, 28. November 2004.

⁴ Foreign Investment in Latin America and the Caribbean, 2004. 2005. Economic Commission for Latin America and the Caribbean. Santiago de Chile: United Nations.

⁵ Estado de São Paulo, 24. januar 2005.

⁶ Wilson, Dominic and Roopa Purushothaman. 2003. "Dreaming with BRICs: The Path to 2050". Global Economics Paper. Goldman Sachs. No. 99, 1st October 2003: 1-24.

Vanessa Saenz Prytz er Ph.D.-studerende på Center for the Study of Americas. Hun har en Mastergrad i statskundskab fra Københavns Universitet, og har i en årrække arbejdet for FN og en række andre danske og internationale organisationer i Danmark, Guatemala, Argentina og Brasilien. Hendes Ph.D.-projekt analyserer Brasiliens handelspolitik siden 1980'erne.

Focus on Study Programmes: Economies and Markets of the Americas

The CBS Center for the Study of the Americas is, in part, a focus for research projects. At the same time, it organises lectures, seminars and events, all of which are open to the public. However, alongside these initiatives, the Center also coordinates the American Studies programme for students at CBS.

In their second year, American Studies students spend a semester taking *Economies and Markets of the Americas*. The course offers an introduction to some of the issues and questions facing policymakers and European companies involved in transatlantic trade.

CONCEPTS

Economies and Markets begins by looking at the concepts and tools that will be used at a later stage. In particular, students consider the Gross Domestic Product (GDP), GDP per capita, growth and productivity. They assess the extent to which forms of measurement such as these offer a full and accurate picture of a country's economic 'health'.

On the basis of these introductory sessions, classes consider both the US and the countries of Latin America. Coverage of the US begins in 1929 and

Fulton fishmarket, New York.
Foto: Gail Mooney/CORBIS.

looks at the depression years of the 1930s, the New Deal, the impact of the Second World War, the long economic boom of the 1950s and 1960s, and the era of 'stagflation' in the 1970s.

'REAGANOMICS' AND AFTER

This establishes a context for a close look at the last two decades. President Reagan's economic track record is given particular attention and assessed from different standpoints. His admirers point to the growth rates

that followed the recession of the early 1980s. Others stress the long-term impact of the budget deficit that Reagan bequeathed to his successors.

The 1990s are also considered in some depth. The recession at the beginning of the decade contributed to President Bush's loss of office, while the subsequent period of growth helped elect Bill Clinton a second time around. What about George W. Bush? The downturn - which had begun before he entered the White House - was relatively shallow and short-lived. The US economy sometimes grew at spectacular rates during Bush's first term of office. Nonetheless, joblessness remained - at least by US standards - obdurately above administration projections. Economic anxieties undoubtedly contributed to the narrowness of the presidential race between Bush and Senator John Kerry.

Alongside the study of the US, parallel classes consider the countries of Central and South America. Although the period between 1870 and 1930 had been a period of export-led growth, the depression and the contraction of world trade compelled Latin America to look for a new engine of economic growth: the domestic market. In recent years, Latin America faced the debt crisis. The course considers the character of the crisis and the measures - such as deregulation and privatisation - that were adopted in its wake. It also surveys the emergence of MERCOSUR - which began the process of bringing together Argentina, Brazil, Paraguay and Uruguay - and other moves towards regional integration.

The course goes, however, beyond surveys of the US and Latin American economies. Just as the Center places particular emphasis upon the study of the relationships between North and South America, *Economies and Markets of the Americas* pays close attention to the process of integration between the continents. What, for example, was the impact of the North American Free Trade Agreement (NAFTA)? And what are the prospects for the Free Trade Area of the Americas (FTAA)?

STUDENT OPINION

CBS students are enthusiastic about the course. 'Before it began, I was very uncertain about economic ideas' said one. 'However, I now feel that I can make sense of news reports and commentaries.' Another was equally positive: 'after taking the *Markets* course, I now appreciate the importance of economic developments and the ways in which they set the scene for policymaking.'

CHANGES

From September 2005 onwards, the American Studies programme will be offered on a three year - rather than a two-year basis. Although the *Economies and Markets* course will continue to be offered to second year students, there will also be a number of new courses. Plans include the teaching of US government and politics, as well as courses surveying society, culture and contemporary history in the Americas.

Om Center for the Study of the Americas

Centret har som formål at fremme forskningen indenfor kulturelle, politiske, økonomiske og handelsmæssige emner i USA og Latinamerika. Centret lægger især vægt på projekter, som er baseret på en integreret tilgang til de amerikanske kontinenter. Forskningsresultater gøres i videst muligt omfang tilgængelige for studerende, forskere, medieerne, erhvervsliv, frivillige grupper og statsinstitutioner.

Centret arbejder for at styrke kontakten med andre universiteter, der har de samme eller lignende interesser. Desuden fungerer det som omdrejningspunkt for koordinationen og udviklingen af Amerikanske Studier på CBS. Det afholder jævnligt arrangementer såsom gæsteforelæsninger, seminarer og konferencer om forskellige emner indenfor studiet af de amerikanske kontinenter. Alle er velkomne til at deltage i disse arrangementer. Center for the Study of the Americas har hjemme på Institut for Engelsk, hvor en del af centrets videnskabelige medarbejdere er baseret. Også Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse og Institut for Fransk, Italiensk, Russisk, Spansk og Tysk har medarbejdere ved centret, ligesom der er en del CBS forskere fra andre institutter med løsere tilknytning til det. Endelig er professor George Sanchez fra University of Southern California tilknyttet som adjungeret professor.

CENTRETS MEDARBEJDERE:

Lektor Niels Bjerre-Poulsen
Centerleder
Institut for Engelsk

Adjungeret professor George Sanchez
University of Southern California

Lektor Jan Gustafsson
Institut for Fransk, Italiensk, Russisk,
Spansk og Tysk

Lektor Edward Ashbee
Institut for Engelsk

Lektor Eric Guthey
Institut for Interkulturel
Kommunikation og Ledelse

Adjunkt Birgitte Madelung
Institut for Engelsk

Merete Borch
Center administrator

PH.D. STIPENDIATER:

Morten Vest Hansen

Jesper Lohmann

Vanessa Saenz Prytz

AFFILIATES:

Lektor Maribel Blasco
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse

Studielektor Gerda Christensen
Institut for Engelsk

Lektor Lars Heide
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi

Lektor Birgitte Holten
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi

Lektor Hans Krause Hansen
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse

Undervisningsadjunkt Ole Strømgren
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse

ADVISORY BOARD:

Direktør Jørgen Bardenfleth
Microsoft Danmark

Professor Phillip Davies
The Eccles Centre for American Studies, The British Library

Ambassadør Anita Hugau
Kongelig Dansk Ambassade, Santiago, Chile

Eksportkonsulent Anne Mette Høiler
Dansk Industri,

Journalist og redaktør Niels Lindvig
Danmarks Radio, Radiohuset

Direktør Marie Mønsted
Danmark-Amerika Fondet & Fulbright Kommissionen

Advokat Birgit Philipp
Forum Advokater

Journalist og studievært
Poul Erik Skammelsen
TV2/Danmark

Edward Ashbee er lektor på Institut for Engelsk. Han har en Ph.D.-grad i politologi fra Staffordshire University og er forsker i politik og samfundsforhold i USA. Blandt hans tidligere udgivelser er bøgerne *American Society Today* (2002) og *US Politics Today* (2004). Han skriver i øjeblikket på en bog med titlen *The Bush Administration and the Moral Agenda* - om den igangværende politiske kamp i USA om spørgsmål som abort, homoseksualitet og dødsstraf.